

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

Helse Sør-Øst RHF
Postboks 4040
2303 Hamar

Deres ref

Vår ref

Dato

2008/04333 KU/KU3 IE:mmt

16.02.2009

Mer om intern språkpraksis ved Sykehuset Innlandet

Vi viser til brev av 18. desember 2008, jf. vår henvendelse av 3. november 2008.

Vår henvendelse skjedde etter at vi hadde mottatt kopi av et brev fra Ottar Rekkedal. Han hevdet – slik vi oppfattet det – at han i forbindelse med diktering på nynorsk fikk sine dikterte notater tilbake i form av utskrevet tekst på bokmål.

Departementet tillot seg å be Helse Sør-Øst vurdere en slik praksis sett i relasjon til det lovfestede likeverds- og likstillingsprinsippet i målloven.

Det svaret vi har mottatt, synes å kreve enkelte presiseringer slik at mulige misforståelser kan forebygges.

I svaret understrekes det at den aktuelle språkpraksis er knyttet til interne rutiner ved diktering av notater, og det henvises i den forbindelse til mållovens § 2 der det er fastsatt at de nærmere regler om plikt til å bruke nynorsk og bokmål, dvs. §§ 3–11 i loven, ikke gjelder for internt saksarbeid og muntlig målbruk. Departementet er vel kjent med denne avgrensningen. I vårt brev av 3. november 2008 viste vi imidlertid til lovens § 1, der det er fastsatt at bokmål og nynorsk er likeverdige målformer og skal være jamstilte skriftspråk i alle organ for stat, fylkeskommune og kommune, og det vi bad om, var altså en vurdering av den beskrevne praksis sammenholdt med det likeverds- og likstillingsprinsippet som på denne måten har fått et lovfestet uttrykk.

Vi kan ikke se at Helse Sør-Øst i sitt svar har forholdt seg til denne problemstillingen. Med henvisning til den nevnte avgrensningen fastsatt i § 2 heter det tvert imot at "de

aktuelle rutiner" ikke vil falle inn under "målbrukslovens generelle krav til språkbruk i statstjenesten". Det er imidlertid først og fremst likeverds- og likestillingsprinsippet i § 2 som har karakter av et slik generelt krav, og rekkevidden av dette kravet er ikke avgrenset mot intern og muntlig målbruk.

Dersom den aktuelle språkbrukssituasjonen etter mållovens terminologi defineres som internt saksarbeid og/eller muntlig språkbruk, blir spørsmålet om den dikterende legen skal ha anledning til å bruke sin egen målform, i dette tilfellet nynorsk, eller om han i praksis må rette seg etter instruks fra arbeidsgiver om å bruke det som i dette tilfellet er helseforetakets tjenestemål. Helseforetaket er i dette tilfelle Sykehuset Innlandet HF, som har bokmål som tjenestemål.

Etter vår vurdering kan det knapt være grunnlag for å kreve tjenestemålet brukt i den form for internt saksarbeid som det her er tale om. Ved utforming av de aktuelle notater må det derfor stå den ansatte fritt å benytte sin egen målform, i dette tilfelle nynorsk.

Det spørsmål som eventuelt kunne stilles, var om ikke de som skriver ut den dikterte teksten, også må stå fritt til å benytte den målform de selv foretrekker. Vår vurdering er imidlertid at slik utskrivning må betraktes som en sørvisfunksjon, og at skrive-tjenesten derfor må følge den målform som brukes av den som dikterer teksten.

Med henvisning til det som er referert i Deres brev til Ottar Rekkedal av 17. november 2008, forstår vi det slik at også foretaksledelsen for Sykehuset Innlandet har lagt sistnevnte vurdering til grunn, og at det nå er innskjerpet at "fremtidig diktat gjengis ordrett". I det som er referert, nevnes imidlertid også en avtale om innkjøp av talegjenkjenning, etter det vi forstår, til bruk ved fremtidig utskrivning av diktert tekst. Her heter det at avtalen er avgrenset til bokmål, og det vises til ekstrakostnader knyttet til eventuell utvidelse av avtalen slik at talegjenkjenningssystemet også kan håndtere nynorsk.

Departementet antar at tilsvarende talegjenkjenningssystem også er aktuelt i andre deler av landet, bl.a. innenfor ansvarsområdet til Helse Vest, der behovet for nynorsk må antas å være betydelig større. I og med at nynorsk og bokmål er offisielt likeverdige og likestilte målformer, kan man på landsbasis vanskelig tenke seg at det offentlige kan ta i bruk talegjenkjenningssystemer som ikke kan håndtere begge målformer.

Vi antar at sistnevnte spørsmål bør klargjøres av Helse- og omsorgsdepartementet, som derfor får kopi av dette brevet.

Vi tillater oss for øvrig å be om eventuelle merknader fra Helse Sør-Øst.

Med hilsen

Stein Sægrov e.f.
avdelingsdirektør

Ingvar Engen
seniorrådgiver

Kopi: Ottar Rekkedal
Helse- og omsorgsdepartementet